

...

Szegedi Ítéltábla

Bf.III.107/2022/12.

A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Szegeden, 2022. május 10. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt *vádlott1 és társai* ellen indított büntetőügyben a *Szegedi Törvényszék* 2021. június 30. napján kihirdetett *7.B.1238/2016/228.* számú ítéletét *megváltoztatja* az alábbiak szerint:

vádlott2 II. rendű vádlott terhére megállapított költségvetést károsító bűncselekményeket 3 rendbeli – kettő esetben bűnsegédként elkövetett – költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. és 4. fordulat, egy esetben (3) bekezdés a) pont, egy esetben (4) bekezdés b) pont 2. fordulat, egy esetben (5) bekezdés b) pont 2. fordulat], míg

a terhére megállapított közbizalom elleni bűncselekményeket 2 rendbeli bűnsegédként – egy esetben folytatólagosan – elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének minősíti.

vádlott1 I. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés, közügyektől eltiltás és gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltás tartamát egyezően 3 (három) évre *enyhíti*.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy vádlott1 I. rendű vádlott terhére megállapított költségvetési csalás büntettének jogszabályi alapja: Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. és 4. fordulat, (5) bekezdés b) pont 2. fordulat.

A másodfokú eljárás során felmerült 1.200,- (egyezer-kettőszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Megállapítja, hogy vádlott1 I. rendű vádlott állandó lakóhelye: cím1, míg vádlott2 II. rendű vádlott állandó lakóhelye: cím2.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Szegedi Törvényszék fenti ítéletével vádlott1 I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont 2. fordulat], valamint folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §). A 2017. július 6. napjától 2017. október 4. napjáig előzetes letartóztatásban, majd 2017. október 5. napjától 2017. november 16. napjáig házi őrizetben volt vádlott2 II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont 2. fordulat], 2 rendbeli bűnsegédként folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §), költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat] és 2 rendbeli számvitel rendje megsértése büntetében [Btk. 403. § (1) bekezdés b) pont].

[2] Ezért az elsőfokú bíróság az I. és a II. rendű vádlottakat halmazati büntetésül egyezően 4 év szabadságvesztésre, 4 év közügyektől eltiltásra, 4 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra és 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. Az I. és II. rendű vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani. Megállapította, hogy az I. és II. rendű vádlottak a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban annak kétharmad részének kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra. Az I. és II. rendű vádlottakkal szemben kiszabott pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1.500-1.500,- forintban állapította meg. Rendelkezett arról, hogy a vádlottakkal szemben így kiszabott 300.000,- forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén börtönben letöltendő szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A II. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztésbe beszámította az általa előzetes fogvatartásban, valamint házi őrizetben töltött időt. Rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

[3] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen fellebbezést jelentett be az I. rendű vádlott, elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés végett, míg vezető védője az elsőfokú ítélet megváltoztatása, elsődlegesen az I. rendű vádlott felmentése, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása, harmadlagosan az I. rendű vádlott terhére rótt bűncselekmények minősítésének megváltoztatása és bűnösségének a Btk. 379. §-ában foglaltak szerinti megállapítása, negyedlegesen a nyomatékos enyhítő körülményekre tekintettel a büntetés enyhítése, elsődlegesen végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés, másodlagosan rövidebb tartamú szabadságvesztés kiszabása érdekében.

[4] vádlott2 II. rendű vádlott elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés végett, míg védője a tényállás téves megállapítása okán felmentés, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése érdekében jelentettek be fellebbezést. A védő nyilatkozott arról is, hogy a Szegedi Járási Ügyészség 1.B.7649/2013/16-I. szám alatti vádiratában foglaltak alapján történt elítélés rendelkezéseit tudomásul veszi.

[5] Az I. rendű vádlott fellebbezését írásban is indokolta. Ebben lényegét tekintve arra hivatkozott, hogy a bizonyítékok helyes mérlegelése révén büntetőjogi felelőssége nem állapítható meg. Sérelmezte továbbá az írásszakértői vélemény vonatkozásában, hogy a nyomozó hatóság nem figyelmeztette őt arra, hogy az írásminta adását megtagadhatja, ezért az írásszakértői vélemény kizárást indítványozta a bizonyítékok közül.

[6] Az I. rendű vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a beszerzett bizonyítékokat nem megfelelően értékelte. Ekként a Be. 592. § (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel a bírói mérlegelésből hiányzik a bizonyítékok zárt láncolatának megállapítása. Azonban a másodfokú bíróságnak a Be. 593. § (1) bekezdés b) pontja alapján lehetősége nyílik a bizonyítékok felülmérlegelésére és annak alapján eltérő ítéleti tényállás megállapítására. Kifejtette, hogy az I. rendű vádlott a terhére rótt bűncselekmények tekintetében minden esetben valós gazdasági teljesítések alapján, a számlabizonylatolási rend megtartásával járt el. Ebből következően a törvény által megkívánt törvényi tényállási elemek nem valósultak meg, ezért elsődlegesen az I. rendű vádlott felmentésére tett indítványt.

[7] Az I. rendű vádlott védője arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét nem teljesítette, így ítélete másodfokú felülbírálatra alkalmatlan. A bizonyítási indítványokat a törvényszék úgy utasította el, hogy annak ésszerű indokát egyáltalán nem adta. Mindezekre figyelemmel másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését indítványozta.

[8] Az I. rendű vádlott védője harmadlagosan indítványt tett az I. rendű vádlottal szemben kiszabott büntetés jelentős enyhítésére, lehetőleg végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabására.

[9] A II. rendű vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában kifejtette, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete a Be. 592. § (2) bekezdés b) és d) pontjai alapján részben megalapozatlan. Ezért indítványozta, hogy az ítéltábla a Be. 593. § b) pontja alapján az ügyben keletkezett iratok tartalma és ténybeli következtetés révén az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapítson meg, és megváltoztatva az elsőfokú bíróság ítéletét, a II. rendű vádlottat bizonyítottság hiányában mentse fel – az I/B. vádpont kivételével – az ellene emelt vád alól. Kifejtette, hogy az ítéleti tényállás részben felderítetlen maradt, az elsőfokú bíróság nem tudta kétséget kizáróan megállapítani az áruk származását, ekként viszont nem vonhatott volna le olyan következtetést, hogy nem a számlán szereplő felek, azaz a vádlottak között zajlottak le a gazdasági események, és arra sem, hogy a „feketén” beszerzett áruk miatt kerültek kiállításra a számlák.

[10] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a hiányosan megállapított tényállásból vont le kizárólagos következtetést a II. rendű vádlott bűnösségére, így a Be. 592. § (2) bekezdés d) pontjában foglalt megalapozatlansági ok is megállapítható. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a számlán szereplő gazdasági események megtörténtek, de nem a számlán szereplő felek között, ugyanakkor a számlák ellenértékének megfizetésével kapcsolatban nem vett fel bizonyítást, e vonatkozásban tényállítást sem tett, kivéve az ítélet [57] bekezdésében foglaltakat.

[11] A II. rendű vádlott védője kifejtette továbbá, hogy az elsőfokú bíróság helytelen és kizárólagos következtetéseket vont le a vádlottak cselekvőségére, holott az ítélet indokolásában maga is számot ad olyan tényekről, amelyek konkrétan alátámasztják, hogy a vádlottak között történtek meg a gazdasági események. Ezt igazolja az elsőfokú bíróság által nem cáfolt tény, hogy a II. rendű vádlott a sokszor hivatkozott IFA tehergépkocsival végzett

szállítási tevékenységet. Helytelenül vonta le a törvényszék viszont azt a következtetést, hogy ebből nem következik, hogy a II. rendű vádlott által képviselt cégek részéről került beszerzésre a fa- és vasáru, kerültek elvégzésre az építőipari munkálatok. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság nem vonta kétségbe, hogy a II. rendű vádlott a cím3 szám alatti ingatlan területén fa- és vasanyagot helyezett el, és azt sem, hogy onnan történt a szállítás.

[12] A II. rendű vádlott védője összességében indítványozta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét az ítéltábla változtassa meg, és a II. rendű vádlottat bizonyítottság hiányából mentse fel az általa vitatott és el nem ismert vádpontokban. Másodlagos indítványként hivatkozott az enyhítő körülmények jelentős túlsúlyára, a II. rendű vádlottnak a nyomozás elrendelése óta tanúsított magatartására, illetőleg rendezett személyi és családi körülményeire. Ezekre figyelemmel, álláspontja szerint a II. rendű vádlottal szemben szükségtelen végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása, a büntetési célok eléréséhez elegendő lenne végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés alkalmazása is.

[13] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Bf.289/2017/8. számú átiratában a bejelentett fellebbezéseket nem tartotta alaposnak. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az eljárást a perrendi szabályok betartásával folytatta le, melynek során megalapozott tényállást állapított meg. Észrevételezte ugyanakkor, hogy az elsőfokú bíróság pontatlanul jelölte meg az I/A. tényállási pont szerinti bűncselekmények jogszabályi alapját, amikor a 61. BK vélemény 3/a) pontjában írtak ellenére elmulasztotta megjelölni a törvényi tényállás megfelelő fordulatát. Kifejtette továbbá, hogy tévedett a törvényszék, amikor vádlott2 II. rendű vádlott vonatkozásában az I/A. és I/B. tényállási pontokban írt, bűnsegédként elkövetett költségvetést károsító bűncselekményeket törvényi egységként értékelte. E körben hivatkozott arra, hogy ha a részes különböző tettesek által elkövetett alapcselekményekhez fűződően követte el a költségvetési csalást, a részesi cselekmények rendbelisége a tettesi alapcselekményekhez igazodik. A II. rendű vádlott pedig a I/A. tényállási pont szerinti magatartását az I. rendű vádlott, míg a I/B. tényállási pontban írt részesi cselekményét egyéb érdekelt1 tettesi magatartásához kapcsolódóan fejtette ki. Észrevételezte továbbá, hogy a II. rendű vádlott vonatkozásában a költségvetést károsító bűncselekmény esetében szintén elmaradt az elkövetési magatartást megjelölő fordulat felhívása.

[14] Összességében indítványozta, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, vádlott1 I. rendű és vádlott2 II. rendű vádlottak I/A. tényállási pontban írt cselekményét költségvetési csalás büntetteként [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (5) bekezdés b) pont 2. fordulat], míg vádlott2 II. rendű vádlott I/B. tényállási pontban írt cselekményét bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetteként [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (3) bekezdés a) pont] értékelje, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

[15] Az I. rendű vádlott javára enyhítés érdekében bejelentett fellebbezés részben alapos, egyebekben a bejelentett fellebbezések alaptalanok, a főügyészségi átiratban foglaltak túlnyomórészt helytállóak.

[16] Tekintettel arra, hogy a vádlottak javára bejelentett fellebbezések felmentésre, hatályon kívül helyezésre, illetve eltérő minősítésre is irányultak, ezért az ítéltábla a

fellebbezésekkel támadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt a Be. 590. § (1), (2) és (7) bekezdése alapján teljes körűen bírálta felül.

[17] Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem sértett olyan eljárási szabályt, amelyre figyelemmel az ítéletet hatályon kívül kellene helyezni. Eljárási szabályt sértett azonban, mikor a Be. 561. § (3) bekezdés f) pontjában foglaltak ellenére több esetben is akként utasított el bizonyítási indítványokat, hogy ítéletének indokolásában nem adott számot annak okáról.

[18] A törvényszék ugyanis a 2019. április 8. napján tartott tárgyaláson (124. számú tárgyalási jegyzőkönyv) elutasította revizor neve revizor megidőzésére irányuló bizonyítási indítványt, a 2020. július 6. napján tartott tárgyaláson (185. számú tárgyalási jegyzőkönyv) tanú1, tanú2 és tanú3 tanúk megidőzésére vonatkozó bizonyítási indítványt, illetőleg a 2020. november 4. napján megtartott tárgyaláson (205. számú tárgyalási jegyzőkönyv) a 191. sorszám alatt az I. rendű vádlott védője által benyújtott okirat I. pontja alatti - lényegében a kiegészítő igazságügyi könyvszakértői vélemény beszerzésére vonatkozó - bizonyítási indítványt utasította el.

[19] A Be. 561. § (3) bekezdés f) pontja értelmében az ügydöntő határozat indokolása tartalmazza a határozat egyéb rendelkezéseinek és az indítványok, így különösen a bizonyítási indítványok elutasításának indokolását, az alkalmazott jogszabályok megjelölésével. Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság ezek indokolásával adós maradt, így eljárási szabályt sértett, azonban – a későbbiekben kifejtettek szerint – ennek az eljárás érdemére nem volt kihatása.

[20] Nem osztotta az ítéletábra az I. rendű vádlott védőjének azon észrevételét, mely szerint az elsőfokú bíróság oly mértékben nem teljesítette indokolási kötelezettségét, hogy az ítéletét másodfokú felülbírálatra alkalmatlanná teszi.

[21] A hatályos büntetőeljárási törvényben a Be. 608. §-ában felsorolt ún. abszolút hatályon kívül helyezési okok között az indokolási kötelezettség megsértése nem szerepel. A hatályos szabályozás a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontja, az ún. relatív hatályon kívül helyezési okok között található. E szerint hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésnek minősül különösen, ha a bűnösség megállapítása, a cselekmény Btk. szerinti minősítése vagy a büntetés kiszabása tekintetében az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének nem vagy csak részben tett eleget.

[22] A következőes bírói gyakorlat szerint, az indokolási kötelezettség hatályon kívül helyezést eredményező elmulasztása tipikusan akkor állapítható meg, ha az ügydöntő határozat indokolása – kivéve, ha a törvény különös rendelkezése ezt nem kívánja meg – nem tartalmazza azoknak a bizonyítékoknak a megjelölését, amelyekre a bíróság az ítéleti tényállást, ezen keresztül a döntését alapozta, és nem adta indokát annak sem, hogy mely bizonyítékot a tényállás megállapításának alapjául miért fogadott el, más bizonyítékot pedig miért vetett el és ennek következtében a megtámadott határozat indokolása valamely tény vagy jogkérdés kapcsán olyan mértékben hiányos, hogy nem állapítható meg, az elsőfokú bíróság mire alapozta döntését. Amennyiben az elsőfokú ítéletből kitűnik az elsőfokú bíróságnak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége,

valamint az, hogy az érdemi döntése milyen ténybeli és jogi állásponton nyugszik, az indokolási kötelezettség sérelme nem állapítható meg (Büntetőeljárásjog Kommentár a gyakorlat számára HVG-ORAC 1247. oldal).

[23] Jelen esetben megállapítható, hogy az eljáró elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat hiánytalanul értékelte és megfelelő indokát adta annak, hogy mely bizonyítékokat miért fogadott el, másokat pedig miért vetett el, így ítéletének hatályon kívül helyezése szóba sem kerülhetett.

[24] Nem osztotta az ítéltábla az I. rendű vádlott azon észrevételét sem, hogy a nyomozás során jogai korlátozásával került sor írásminta-vételre, mert nem figyelmeztették őt arra, hogy írásminta adására nem köteles. Az I. rendű vádlott ezen álláspontja téves, ugyanis a büntetőeljárás törvény a terhelti figyelmeztetést kizárólag a vallomástétellel kapcsolatban ír elő, ilyen rendelkezést – figyelmeztetésre vonatkozót – a szakértői vizsgálattal kapcsolatosan nem tartalmaz. Ezzel szemben a Be. 194. § (2) bekezdése szerint, a terhelt, a sértett és a tanú köteles a szakértői vizsgálatnak, illetve beavatkozásnak magát alávetni, kivéve a műtétet és a műtétnek minősülő vizsgálati eljárást, míg a Be. 194. § (6) bekezdés a) és c) pontjai akként rendelkeznek, hogy ha a közreműködési kötelezettségét nem teljesíti, a terhelt elővezethető és vele szemben testi kényszer alkalmazható, a terheltet, a sértettet és a tanút az okozott bűnügyi költség megtérítésére kell kötelezni. Erre figyelemmel tehát nem volt indoka az írásszakértői vélemény bizonyítékok köréből történő kirekesztésének, miután annak beszerzésére törvényesen került sor.

[25] Az ítéltábla helyesbítette ugyanakkor az elsőfokú bíróság ítéletének az I. rendű vádlott személyi körülményeit érintő részeit akként, hogy a [6]- [7]- [8]- [9] és [10] bekezdéseket az ítéletből mellőzte a Btk. 97. § (2) bekezdésére figyelemmel, mivel ezen elítélések a bűnügyi nyilvántartás adatai között már nem szerepelnek. Mindezekre tekintettel az [5] bekezdésben foglaltakat is helyesbítette akként, hogy az I. rendű vádlott az elkövetéskor büntetlen előéletű volt.

[26] Kiegészítette továbbá az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a II. rendű vádlott személyi körülményeire tett megállapításait azzal, hogy a Szegedi Járásbíróság a 2017. május 22. napján kelt és ugyanazon a napon jogerőre emelkedett 19.B.4530/2016/28. számú ítéletével – a 2012. február 24. napján elkövetett – sikkasztás büntette miatt a II. rendű vádlottat 180.000,- forint pénzbüntetésre ítélte.

[27] Ezen kiegészítés azért vált szükségessé, mert ekként lesz tényállásbeli alapja annak, hogy a II. rendű vádlott a jelen ügy tárgyát képező bűncselekményeket büntetőeljárás hatálya alatt követte el.

[28] Az ítéltábla a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontja szerint részben megalapozatlan tényállást a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján az alábbiaknak megfelelően egészítette ki, illetőleg helyesbítette:

[29] A [14] bekezdést kiegészítette azzal, hogy a cég 2016. február 23. napján felszámolás következtében törlésre került a cégnyilvántartásból.

[30] A [15] bekezdést akként egészítette ki, hogy a cég² ugyancsak felszámolás útján került törlésre 2014. október 1. napján.

[31] A [17] bekezdést helyesbítette akként, hogy a II. rendű vádlottnak tanú⁴ teljes körű meghatalmazása volt a cég³ vonatkozásában, így általános ügyvezetői feladatokat látott el. Ezen helyesbítés alapja az elsőfokú bíróság által is a [80] bekezdésben rögzített, a II. rendű vádlott 2014. december 10. napján fogatosított tanúkenti kihallgatása során tett nyilatkozata, melyet a nyomozati eljárás során az I. rendű vádlott is megerősített.

[32] Kiegészítette az ítéltábla a [17] bekezdést ezen túlmenően azzal is, hogy a cég³ 2014. november 4. napján a cégnyilvántartásból törlésre került.

[33] Az ítéltábla az elsőfokú ítélet [23] bekezdésének 2. sorában írt dátumot úgy helyesbítette, hogy az helyesen 2012. január 20. napja.

[34] A másodfokú bíróság továbbá a jogi indokolás [149] bekezdésében található szövegrészt az ítélet 13. oldalán található tényállásba emelte, tekintettel arra, hogy ott nem került megállapításra az, hogy a cég¹ 2012. év IV. negyedévében az áfa-bevallás és a befizetés elmulasztásával a költségvetésnek 38.599.900,- forint összegű vagyoni hátrányt okozott.

[35] Helyesbítette az ítéltábla az ítélet 17. oldalán található „2012. II. negyedév” és „2012. III. negyedév” megjelöléseket akként, hogy azok helyesen 2012. III. negyedévre és 2012. IV. negyedévre vonatkoznak.

[36] Mellőzte az ítéltábla az ítéleti tényállás [59] bekezdéséből a „mindösszesen 122.170.672,- forint összegű vagyoni hátrány okozásához nyújtott segítséget (I/A.-I/B. vádpontok)” szövegrészt, tekintettel arra, hogy – a későbbiekben kifejtendők szerint – a I/A. és I/B. tényállásokban rögzített cselekmények külön-külön rendbeli bűncselekményt valósítanak meg, ezért az azokkal okozott vagyoni hátrány összege a büntetőjogi minősítés szempontjából nem adható össze.

[37] Egyebekben a törvényszék végzésével megalapozott tényállást állapított meg, melyet az ítéltábla határozatának alapjául – a fent írt kiegészítésekkel és helyesbítésekkel – elfogadott.

[38] Az eltérő tényállás és jogi minősítés, illetőleg felmentés érdekében előterjesztett védelmi fellebbezések lényegében a bizonyítékok mérlegelése ellen irányultak. Elsősorban azt sérelmezték, hogy az I. rendű, valamint a II. rendű vádlottak – utóbbi esetében a I/B. tényállási pont kivételével – bűnösséget tagadó vallomásaival szemben az elsőfokú bíróság ítéleti tényállását azokkal ellentétesen, a vádlottak terhére állapította meg. A törvényszék a tanúvallomások, az okirati bizonyítékok, illetőleg a szakértői vélemények részletes, aprólékos elemzése után állapította meg, hogy a vádlottak a terhükre megállapított bűncselekményeket elkövették. Részletesen foglalkozott azzal, hogy az I. rendű vádlott az adóhatóság előtt tett nyilatkozatában rendre egy másik személyt jelölt meg üzleti partnerként a II. rendű vádlott

helyett, majd erre elfogadható magyarázatot adni nem tudott. Helytállóan rögzítette, hogy az I. rendű vádlott az eljárás során nem tárta fel az állítólagosan éveken keresztül, napi szinten zajló gazdasági kapcsolat lényegi elemeit, nem tudott nyilatkozni a dolgozók létszámáról egyik számlával kapcsolatban sem. Nem tudott az I. rendű vádlott nyilatkozni arról sem, hogy az alvállalkozójaként bevont társaságoknak vannak-e alkalmazottjai, munkaeszközei. Ezen körülmények pedig együttesen mind abba az irányba mutatnak, hogy a gazdasági események a valóságban nem történtek meg.

[39] Helytállóan mutatott rá a törvényszék, hogy az I. és II. rendű vádlottak egymásnak ellentmondó magyarázattal szolgáltak arra, hogy miért az I. rendű vádlott töltötte ki a II. rendű vádlott cégei által kibocsátott számlákat. Helyes volt az elsőfokú bíróság azon észrevétele is, amely szerint a II. rendű vádlott az egész bizonyítási eljárás során adós maradt az IFA tehergépkocsi konkrét útvonalának megjelölésével, valamint nem tudott magyarázatot adni a mennyiségbeli, szállítási kapacitás kapcsán felvetett kérdésekre sem. Megállapítható volt az is, hogy a cég2 esetében egyes számlatömbök később kerültek megvásárlásra, mint ahogy abból a számlák kiállításra kerültek, amely szintén a számlákban feltüntetett gazdasági események valótlanúságára utal. Egyebekben megállapítható volt, hogy a II. rendű vádlott adóhatóság előtt tett állítása szerint a fa- és vasárut egy szlovák cégtől vásárolta, ugyanakkor az adóhatóság előtt a szlovák cég semmilyen elérhetőségét nem tudta megmondani, valamint a cég képviselője, tanú5 – ténylegesen tanú6 – tanú azon állításai is megcáfolásra kerültek, miszerint a II. rendű vádlott nagyjából átutalással fizetett neki az áruért, ugyanis a bankszámlakivonatok szerint ilyen átutalás nem történt.

[40] Az elsőfokú bíróság azt is kellő részletességgel indokolta meg, hogy a vádlottak védekezését alátámasztani látszó tanú7 tanú szavahihetősége miért dőlt meg. Azt is mindenben az iratoknak megfelelően, logikusan fejtette ki, hogy a NAV esetenként a vádlottakra kedvezőnek látszó megállapításai ellenére miért állapítható meg a vádlottak bűnössége. E körben megjegyzendő, hogy a NAV Dél-alföldi Regionális Bűnügyi Igazgatósága végül vádemelési javaslattal zárta le a nyomozást.

[41] Összességében tehát az elsőfokú bíróság okszerű és logikus indokát adta annak, hogy a vádlottak védekezését miért vetette el és helytálló, logikus és okszerű volt azon következtetése, hogy vádlott1 I. rendű és vádlott2 II. rendű vádlottak elkövették a terhükre rótt bűncselekményeket. Az elsőfokú bíróság ezen okfejtését az ítéltábla maradéktalanul osztotta.

[42] A Be. 167. § (4) bekezdése szerint, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg.

[43] A Be. 591. § (1) bekezdése szerint, a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le.

[44] A fenti jogszabályhelyekből következően megalapozott tényállás esetén a másodfokú eljárásban nincs törvényes lehetőség a bizonyítékok eltérő mérlegelésére, így az

ezt támadó vádlotti és védői fellebbezések nem vezethettek eredményre, de az elsőfokú ítélet megalapozottságára figyelemmel nem volt lehetőség eltérő jogi minősítés megállapítására sem.

[45] Mindezekből következik az is, hogy az elsőfokú bíróság okszerűen utasította el az előterjesztett bizonyítási indítványokat (bár azoknak indokát az ítéletében a fentiekben kifejtettek szerint nem adta), ugyanis az ítélete további bizonyítás nélkül is megalapozott.

[46] A megalapozott tényállás alapján az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére, cselekményeiket azonban nem minden esetben a törvénynek, illetőleg a 61/2008. BK véleményben foglaltaknak minősítette.

[47] vádlott2 II. rendű vádlott vonatkozásában tévedett az elsőfokú bíróság, amikor I/A. és I/B. tényállási pontokban írt bűnsegédként elkövetett költségvetést károsító bűncselekményeit törvényi egységként értékelte.

[48] A következetes bírói gyakorlat szerint, a részesként elkövetett költségvetési csalási cselekmény mint tényálláson kívüli magatartás nem vonható a tettesként elkövetett cselekménnyel törvényi egységbe. A részesi magatartások is csak akkor alkotnak törvényi egységet, ha azonos tettes cselekményeihez kapcsolódnak; ha a részes különböző tettesek által elkövetett alapcselekményhez fűződően követte el a költségvetési csalást, a részesi cselekmények rendbelisége a tettesi alapcselekményhez igazodik (EBH 2019.B.6.I.).

[49] Az irányadó tényállás szerint az I/A. tényállási pont esetében az I. rendű vádlott, míg a I/B. tényállási pont esetében egyéb érdekelt1 részére nyújtott szándékosan segítséget a II. rendű vádlott bűncselekmény elkövetéséhez. Mindezekre figyelemmel a II. rendű vádlottnak a I/A. és I/B. tényállási pontban írt költségvetést károsító bűncselekményei nem alkotnak törvényi egységet.

[50] Mindezekben túlmenően az elsőfokú bíróság nem alkalmazta teljes mértékben a 61/2008. BK vélemény 3/a) pontjában foglaltakat, amely szerint az elkövetési magatartás eltérő büntetési tétellel fenyegetett alakzataira 1. tétel, 2. tétel stb. megjelöléssel, az azonos büntetési tétellel fenyegetett alakzataira pedig 1. fordulat, 2. fordulat stb. megjelöléssel kell utalni.

[51] vádlott1 I. rendű vádlott a cég1 neve könyvelésébe valótlán tartalmú számlákat állított be, majd azokat az adóbevallásában felhasználta, így valótlán tartalmú nyilatkozatot tett, míg más esetben egyáltalán nem nyújtott be adóbevallást, így valós tény elhallgatott. Erre figyelemmel vádlott1 I. rendű vádlott terhére megállapított költségvetési csalás büntetének jogszabályi alapja helyesen: Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. és 4. fordulat, (5) bekezdés b) pont 2. fordulat.

[52] vádlott2 II. rendű vádlott egyrészt az I. rendű vádlottnak, másrészt egyéb érdekelt1nek nyújtott szándékosan segítséget költségvetést károsító bűncselekmény elkövetéséhez, de további egy esetben (I/C. tényállási pont) tettesként is elkövette azt. A terhére tehát összesen 3 rendbeli költségvetést károsító bűncselekmény állapítható meg.

Esetében is megállapítható mind a hamis tartalmú adóbevallás benyújtása (bűnsegédként), tehát a valótlan tartalmú nyilatkozat megtétele, mind pedig az, hogy adóbevallást egyáltalán nem nyújtott be (tettesként), tehát a valós tény elhallgatása. A bűncselekményt az I/A. tényállás esetében különösen nagy értékre, üzletszerűen, az I/B. tényállási pont vonatkozásában jelentős értékre, míg az I/C. tényállási pont esetében jelentős vagyoni hátrányt okozó módon, üzletszerűen követte el.

[53] Ami a II. rendű vádlott terhére megállapított közbizalom elleni bűncselekményeket illeti, megállapítható, hogy a törvényszék által írtakkal ellentétben nem mindkét rendbeli cselekménye minősül folytatólagosnak, csupán az I/A. tényállási pontban írt magatartás, tekintettel arra, hogy az I/B. tényállási pontban egy adóbevallás benyújtására került sor, még ha az két negyedévre vonatkozott is.

[54] Mindezekre tekintettel az ítéltábla vádlott2 II. rendű vádlott terhére megállapított költségvetést károsító bűncselekményeket 3 rendbeli - két esetben bűnsegédként elkövetett - költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. és 4. fordulat, egy esetben (3) bekezdés a) pont, egy esetben (4) bekezdés b) pont 2. fordulat, egy esetben (5) bekezdés b) pont 2. fordulat], míg a terhére megállapított közbizalom elleni bűncselekményeket 2 rendbeli bűnsegédként – egy esetben folytatólagosan – elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének minősítette.

[55] Az a körülmény, hogy az ítéltábla az elsőfokú bírósággal ellentétben a II. rendű vádlott terhére eggyel több rendbeli költségvetést károsító bűncselekményt állapított meg, nem nyitja meg a harmadfokú bírósági eljárás lehetőségét, tekintettel arra, hogy a vádlott bűnösségét nem olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett, hanem helyesbítette az elsőfokú bíróság által tévesen 2 rendbeliként minősített bűncselekmény minősítését [Be. 615. § (2a) bekezdés].

[56] A fentiekkel összefüggésben az ítéltábla helyesbítette az elsőfokú ítélet [267] bekezdésében foglaltakat akként, hogy mellőzte annak első két sorát, valamint harmadik sorának az „elszakad” szóig tartó részét, tekintettel arra, hogy az ott leírt megállapítás téves, mert a költségvetési csalás rendbeliségének nincs köze ahhoz, hogy az elkövetés azonos, illetve egymást követő bevallási időszakokhoz kötődik-e. Következetes ugyanis a bírói gyakorlat abban, hogy a költségvetési csalás törvényi egységét a vádemelés zárja le, a bevallási időszakok egymáshoz való közelsége vagy egymástól való távoliséga pedig közömbös.

[57] A büntetés kiszabása körében az ítéltábla mellőzte az ítélet [277] bekezdéséből az I. rendű vádlott büntetett előéletére történő utalást a súlyosító körülmények közül, tekintettel arra, hogy – a korábbiakban kifejtettek szerint – az I. rendű vádlott büntetlen előéletűnek tekintendő. Éppen ezért további enyhítő körülményként vette figyelembe javára büntetlen előéletét, valamint azt, hogy hosszú ideje alatt áll büntetőeljárás hatálya alatt. További súlyosító körülmény ugyanakkor terhére, hogy cselekményeit több adóbevallási időszakon keresztül követte el.

[58] A II. rendű vádlott vonatkozásában ugyancsak további enyhítő körülmény a hosszú ideje büntetőeljárás hatálya alatt állás, illetőleg további súlyosító körülmény a több adóbevallási időszakon keresztül történt elkövetés.

[59] Ami a jogszabályi hivatkozásokat illeti, az ítéltábla az elsőfokú ítélet [279] bekezdésében a Btk. 35. §-ára történő hivatkozást akként pontosította, hogy az helyesen a Btk. 35. § (1) bekezdése, hiszen a (2) bekezdést a törvényszék nem alkalmazta, míg a Btk. 82. §-a vonatkozásában az elsőfokú bíróság nem hivatkozott az (1) bekezdésre, ezért azt az ítéltábla pótolta.

[60] Tévesen hivatkozott a törvényszék arra, hogy a büntetés kiszabása során irányadó középérték mindkét vádlott esetében 8 év 9 hónap, ez ugyanis a Btk. 80. § (2) és (3) bekezdésére, valamint a Btk. 81. § (2) és (3) bekezdésére figyelemmel az I. rendű vádlott esetében 8 év, míg a II. rendű vádlott esetében 10 év.

[61] Az így kiegészített és helyesbített bűnösségi körülményekre figyelemmel nem tévedett a törvényszék, amikor a Btk. 79. §-ában foglalt büntetési célok elérése érdekében, a Btk. 80. § (1) bekezdésére figyelemmel mindkét vádlottal szemben börtönben végrehajtandó szabadságvesztést, közügyektől eltiltást, gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltást, valamint pénzbüntetést szabott ki.

[62] Ugyanakkor az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a büntetlen előéletüként tekintendő I. rendű vádlott esetében – figyelemmel az ítélet ún. belső arányosságára is – a kiszabott büntetések – a pénzbüntetés kivételével - eltúlzottan súlyosak, ezért a vele szemben kiszabott szabadságvesztés, közügyektől eltiltás és gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltás tartamát egyezően 3 évre enyhítette.

[63] A II. rendű vádlottal szemben kiszabott büntetések arányosak, azok lényeges enyhítése nem indokolt.

[64] Az ítélet egyéb rendelkezései törvényesek.

[65] A bűnjelekről történő rendelkezések körében az ítéltábla mellőzte a Be. 204. §-ára történő hivatkozást, mint szükségtelent.

[66] A másodfokú eljárás során felmerült bűnügyi költséget a Be. 613. § (1) bekezdésére és a Be. 574. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az állam viseli, tekintettel arra, hogy az – nem a II. rendű vádlott mulasztása folytán – szükségtelenül merült fel.

[67] Megállapította továbbá az ítéltábla, hogy vádlott1 I. rendű vádlott állandó lakóhelye: cím1, míg vádlott2 II. rendű vádlott állandó lakóhelye: cím2.

[68] Az ítélettel szemben a Be. 615. § (1) és (2) bekezdésekre figyelemmel nincs helye fellebbezésnek.

Szeged, 2022. május 10.

dr. Joó Attila s.k.
s.k.

dr. Kiss Dániel s.k.

dr. Katona Dorottya

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Szegedi Ítéltábla Bf.III.107/2022/12. számú ítélete és a Szegedi Törvényszék 7.B.1238/2016/228. számú ítéletének a jelen ítélettel meg nem változtatott része a mai napon jogerős.

Szeged, 2022. május 10.

dr. Joó Attila s.k.

a tanács elnöke